

Lovgivningen på anbringelsesområdet

Hvad er godt at vide, når du er frivillig støtteperson?

Kursus for frivillige støttepersoner i FBU den 18-19. juni 2021

Socialfaglig konsulent Louise Brydov

Centrale emner i anbringelsessager

- Sagens forskellige faser
- Sagens parter og partshøring
- § 50 – Den børnefaglige undersøgelse
- Handleplanen
- Støtte til forældre
- Frivillig eller tvang
- Advokatbistand
- Aktindsigt
- Inddragelse og god forvaltningsskik
- Klageregler
- Forsørgelse af det anbragte barn
- Samvær under anbringelsen

?

Skole og
daginstitution

Børn &
Ungeudvalg

Børne- og
familieafdeling

Jobcenter

?

Familieretshus

Psykiatri

Borgerservice

www

Hvor i sagens
forløb ydes der
frivillig støtte?

- Den undersøgende og rådgivende fase
- Ved vurdering og konklusion
- Ved iværksættelse af foranstaltninger
- Ved status og opfølgning i igangværende sager

Lovgivning om
hvordan, hvornår,
hvorfor og hvad

PROCESSUELLE REGLER

- Sagens forløb og håndtering, fx inddragelse, høringer, frister, klageret, partsstatus, dokumentation/begrundelse mv.
- Retssikkerhedsloven, Forvaltningsloven, Serviceloven

MATERIELLE REGLER

- Indholdet af hjælpen, fx familiebehandling, anbringelse uden for hjemmet, økonomisk støtte ifm. samvær mv.
- **Serviceloven** og anden lovgivning om forsørgelse, beskæftigelse, skolegang og daginstitution, sundhed mv.

Juraens landskab: lov, bekendtgørelse, vejledning, principafgørelse, cirkulærer, mv

Partshøring

Forvaltningslovens § 19
Servicelovens § 73

Hvem er sagens parter?

Den som anses for at have en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagen og dens udfald, er part i en sag.

I anbringelsessager er det forældremyndighedsindehaver og barnet over 12 år, og i nogle tilfælde forældre uden forældremyndighed og plejefamilie.

Hvornår er der pligt til at partshøre?

En myndigheds pligt til at partshøre efter forvaltningsloven gælder

- i sager, hvor myndigheden skal træffe en **afgørelse**.
- i forhold til den, der er part i sagen.
- i forhold til afgørelsens hovedspørgsmål, det vil sige udfaldet af sagen.

Beslutninger om sagens proces skal der som udgangspunkt ikke partshøres over.

Kilde: https://www.ombudsmanden.dk/myndighedsguiden/generel_forvaltningsret/partshoering/

Som frivillig støtteperson skal man heldigvis ikke kunne al lovgivning uden ad.

Sagsforløb – afdækning og undersøgelse

Bekymring

Underretning (SEL § 153-155)

Møde om bekymring

Afslutning på sag

Videre undersøgelse

Indhentning af oplysninger

§ 50 undersøgelse

Forældrekompetenceundersøgelse

Børnefaglig undersøgelse – Servicelovens § 50

Når det må antages, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte, har kommunen pligt til at undersøge forholdene nærmere. Undersøgelsen skal afdække barnets eller den unges situation, og den indebærer dels en **indsamling af viden** om barnet eller den unges situation, dels en **vurdering** og en **konklusion** på grundlag af den indsamlede viden.

Undersøgelsen skal være gennemført senest fire måneder efter, at kommunen er blevet opmærksom på, at barnet eller den unge har behov for særlig støtte.

Indhold i undersøgelsen:

- 1) Udvikling og adfærd
- 2) Familieforhold
- 3) Skoleforhold
- 4) Sundhedsforhold
- 5) Fritidsforhold og venskaber
- 6) Andre relevante forhold

Undersøgelsen udgør fundamentet for handleplanen jf. SEL § 140.

§ 50 undersøgelse uden samtykke

En § 50 undersøgelse kan gennemføres uden samtykke, jf. RSL § 11 c, stk. 1, nr. 1:

“Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke (...), fraviges i sager om særlig støtte til børn og unge efter kapitel 11 i lov om social service, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke, samt i forbindelse med undersøgelser efter § 50 i lov om social service.”

Børn og Unge-udvalget kan uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år træffe afgørelse om, at gennemføre undersøgelsen under barnets ophold på en institution, indlæggelse på et sygehus, eller i et børnehus, når det må anses for nødvendigt, jf. SEL § 51.

En afgørelse om at udarbejde en § 50 undersøgelse uden samtykke kan påklages til Ankestyrelsen.

Sagsforløb - Vurdering og konklusion

Forvaltningen konkluderer om, og evt. hvilken form for særlig støtte familien har brug for. Forvaltningen skal inddrage barnet og forældremyndighedsindehaverens synspunkter i forhold til den anbefalede støtte, inden forvaltningen træffer en afgørelse.

Almen eller ingen støtte

Støtte i hjemmet

Anbringelse af barnet

Bortadoption af barnet

Sagsforløb – Ved iværksættelse af foranstaltninger

Forvaltningen skal med inddragelse af parterne udarbejde en handleplan for den støtte, som der er truffet afgørelse om.

Ved enighed om støtten

Støtte iværksættes

Særligt indgribende foranstaltninger

- afbrudt kontakt – samvær mindre end hver 4 uge
- overvåget samvær

skal altid til behandling i Børn og Unge-udvalget

Ved uenighed om støtten

Klagemulighed til Ankestyrelsen

Møde i Børn og Unge-udvalg

Handleplan

Serviceovens § 140

KRAV TIL HANDLEPLANEN

- Formålet med indsatsen
- Beskrivelse af indsatsen
- Konkrete og målbare mål
- Indsatsens forventede varighed
- Støtte til forældrene skal angives

EVT. SÆRSKILT FORÆLDREHANDLEPLAN I ANBRINGELSESSAGER JF. SEL § 140 OG § 54

- Når forældre modtager støtte efter Serviceloven eller anden lovgivning i forbindelse med barnets anbringelse, har forælderen krav på, at få udarbejdet en forældrehandleplan
- En forældrehandleplan kan med samtykke fra forælderen fraviges, når forældre i stedet tilbydes en helhedsorienteret plan, som sammenfatter mål hos forældre med komplekse problemer, og hvor der er et koordineringsbehov forbundet med støtte efter flere love og forvaltningsområder

Støtte til forældre i forbindelse med en anbringelse

Med udgangspunkt i § 50 undersøgelsen (herunder eventuelt en forældrekompetenceundersøgelse) skal kommunen træffe afgørelse om støtte til forældrene. Støtten skal så vidt muligt medvirke til at løse de problemer, som har været årsag til anbringelsen med henblik på at støtte forældrene i at varetage omsorgen for barnet eller den unge ved en eventuel hjemgivelse eller i samvær med barnet eller den unge under anbringelsen.

Støttmuligheder

- Støtteperson til forældremyndighedsindehaver jf. SEL § 54, stk. 1.
- Støtte til forældre jf. SEL § 52, stk. 3: fx familiebehandling, praktisk og pædagogisk støtte i hjemmet, støttekontaktperson til hele familien, eller anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.
- Økonomisk støtte til forældre jf. SEL § 52a: fx i forbindelse med samvær
- Støtte efter anden lovgivning (fx forsørgelse, bolig, sundhed, job)

Hvordan søger man om støtte?

Kommuner har en vejledningsforpligtelse i forhold til, hvilke støttemuligheder der findes.

Denne vejledning kan ofte drukne i mængden af forskellige oplysninger – på et sårbart sted i livet. Bed om, at få gentaget vejledningen om støttemuligheder – så mange gange du har brug for det!

Forældre skal selv søge om støtte. Det anbefales, at der ansøges skriftligt.

■ Husk at ansøg rette sted. ■ ■ ■ ■ ■

Forældre har krav på at få en begrundet afgørelse, når der ansøges om støtte. I ansøgninger om støtte efter Serviceloven, kan afgørelser påklages til Ankestyrelsen indenfor en **klagefrist på 4 uger**.

Støtte til kommende
forældre
– under graviditeten

Kommunen kan iværksætte støtte til forældrene under graviditeten

Serviceovens § 52, stk. 4.

”Kommunalbestyrelsen skal under en graviditet træffe afgørelse om foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 2, 3, 4, 6 eller 9, og § 52 a, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte efter fødslen. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældrene.”

Der skal ligge en § 50 undersøgelse til grund for foranstaltningerne, jf. SEL § 52, stk. 2.

Sagsforløb – Ved status og opfølgning i igangværende sager

Status og opfølgninger i igangværende sager foregår ofte ved, at der indkaldes til halvårlige møder med parterne og de fagprofessionelle, som er involveret i støtten (plejefamilie, samværskonsulenter, § 54 støtte, psykologer og familiebehandlere, lærere, pædagoger, mv.)

Første opfølgning på handleplanen skal ske senest efter 3 måneder, og derefter mindst hvert halve år. Kommunen skal hver 12. måned vurdere, om forældremyndighedsindehaveren skal tilbydes revision af forældrehandleplanen, jf. SEL § 70.

Der kan også være møder mellem parterne og sagsbehandleren efter behov.

Formålet med opfølgningsmøderne er at revidere handleplanen.

Møderne kan være forbundet med nervøsitet og ønsker om den kommende tid, og på møderne kan forældre både opleve at høre godt nyt og dårligt nyt.

Hvordan kan man forberede sig til et statusmøde/opfølgningsmøde?

Frivillig eller tvang

- med eller uden samtykke

Afgørelser om anbringelse med samtykke træffes af forvaltningen i kommunen, jf. SEL § 52, stk. 3, nr. 7.

Afgørelser om anbringelse uden samtykke træffes af kommunens Børn & Unge-udvalg efter indstilling fra forvaltningen, jf. SEL § 58.

Børn & Unge-udvalget består af 2 kommunalpolitikere, 2 pædagogisk-psykologisk sagkyndige og en byretsdommer, jf. RSL § 19.

Advokatbistand

Den, der er part i en sag om en tvangsmæssig foranstaltning, har ret til gratis advokatbistand under sagens behandling, jf. SEL § 72.

Parterne i sagen vælger selv, om de vil tage imod gratis advokatbistand, og hvilken advokat de ønsker at lade sig bistå af. Børn over 12 år har ret til en advokat. Hvis parterne ikke selv kan kontakte en, skal kommunen hjælpe med det.

Samme advokat eller advokater fra samme advokatkontor kan ikke repræsentere forskellige parter i en sag pga. mulig interessekonflikt.

Forældre har ikke krav på hver sin advokat ved fælles forældremyndighed og samtidig enighed om holdningen til indstillingen.

Forældre kan altid lade sig bistå af en advokat på egen regning i sager om anbringelse med samtykke og i sager, hvor anbringelse ikke er aktuelt.

Aktindsigt

Forvaltningsloven

- En part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter, jf. FVL § 9.
- Retten til aktindsigt gælder ikke en myndigheds interne arbejdsdokumenter, så længe oplysningerne ikke har indflydelse på en sags afgørelse, jf. FVL § 12.
- Aktindsigt kan i nogle tilfælde afvises af hensyn til private, offentlige og strafferetlige årsager jf. FVL § 15b.
- Aktindsigt gives indenfor 7 dage af den myndighed, som behandler sagen, med mindre det pga. sagens kompleksitet undtagelsesvis ikke er muligt. I sådanne tilfælde skal parten orienteres om, hvornår aktindsigten forventes imødekommet.
- Dokumenterne skal udleveres i den form, som parten ønsker det, jf. FVL §16, stk. 1-3.

Inddragelse – Et juridisk grundprincip

Retssikkerhedslovens § 4

Borgeren skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag. Kommunalbestyrelsen tilrettelægger behandlingen af sagerne på en sådan måde, at borgeren kan udnytte denne mulighed.

God forvaltningsskik ifl. Ombudsmanden

God forvaltningsskik er normer og principper for, hvordan myndighederne bør opføre sig i forhold til borgerne. Det betyder, at myndigheder bl.a. skal optræde venligt og hensynsfuldt og på en måde, der styrker tilliden til den offentlige forvaltning.

God forvaltningsskik kan ligeledes have betydning ved bedømmelsen af den konkrete sagsbehandling, idet principperne for god forvaltningsskik gælder ved siden af de krav, der følger af lovgivningen og forvaltningsretlige retsgrundsætninger.

Inddragelse af barnet

Barnets synspunkter skal inddrages i sagsbehandlingen, så vidt muligt ved at der løbende afholdes børnesamtaler.

Barnet har ret til at tage en bisidder med til børnesamtaler.

Samtalen med barnet kan efter en konkret vurdering udelades i tilfælde, hvor barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod samtale gennemførelse. Det skal begrundes i sagen, hvis kommunen undlader at tale med barnet, og kommunen skal forsøge af afdække barnets holdning på anden vis.

Samtaler med barnet kan finde sted uden samtykke fra forældrene og uden deres tilstedeværelse, når hensynet til barnet taler herfor. Det kan være relevant i sager, hvor forældres tilstedeværelse kan udgøre en barriere for, at barnet kan udtrykke sine synspunkter.

Inden der træffes afgørelse om en foranstaltning efter Servicelovens § 52, skal der afholdes en børnesamtale, jf. SEL § 48, for at klarlægge barnets holdning til den påtænkte foranstaltning.

Kommunen skal afholde mindst 2 årlige børnesamtaler i anbringelsessager, jf. SEL § 70, stk. 2.

Klageregler

Retssikkerhedsloven

Hvem kan klage?

Man skal være part i sagen, for at have klageret.

Hvad kan man klage over?

Man kan klage til Ankestyrelsen over **afgørelser** truffet af forvaltningen og Børn og Unge-udvalget.

I Vejledningen til lov om særlig støtte til børn, unge og deres familie, pkt. 737-742 kan man læse, hvilke afgørelser, som kan påklages til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsens afgørelse kan gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over, jf. RSL § 68, stk. 2.

Klagefrister ved afgørelser

En klage over en afgørelse truffet af forvaltningen skal sendes til forvaltningen, som har pligt til at genvurdere afgørelsen, jf. RSL § 66, inden sagen eventuelt videresendes af forvaltningen til Ankestyrelsen. En klage over en afgørelse truffet af Børn og Unge-udvalget skal sendes til forvaltningen, som videresender klagen direkte til Ankestyrelsen.

Klage til Ankestyrelsen skal ske **inden 4 uger** efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, jf. RSL § 67, stk. 1.

Ankeinstanser

Ankestyrelsen, jf. Servicelovens § 166, stk. 1 og Retssikkerhedslovens § 65, stk. 1 og 2

Byretten, jf. Servicelovens § 169, stk. 1

Landsretten (dog kun med Procesbevillingsnævnets godkendelse)

Klage over sagsbehandlingen

Ved utilfredshed med sagsbehandlingen skal man altid forsøge at opnå en dialog med sagsbehandleren med henblik på at styrke samarbejdet omkring sagen.

Ved vedvarende utilfredshed over sagsbehandlingen og brud på retssikkerheden kan man klage til Folketingets Ombudsmand, til kommunens øverste ledelse og borgmester eller søge rådgivning hos Borgerrådgiveren i kommunen.

Folketingets Ombudsmand

Ombudsmanden skal beskytte borgernes rettigheder i mødet med myndigheder. Vær opmærksom på, at du ikke har krav på at få din klage behandlet. Ombudsmanden bestemmer selv, hvilke klager han vil undersøge nærmere. Det er gratis at klage til ombudsmanden.

Øverste ledelse og borgmester

Den øverste ledelse og borgmesteren har ansvaret for borgernes retssikkerhed i mødet med kommunen. Ved at tage kontakt til kommunens øverste ledelse og borgmesteren kan man gøre opmærksom på, at sagsbehandlingen er mangelfuld med henblik på, at retssikkerheden og serviceniveauet i sagsbehandlingen bedres.

Borgerrådgiveren

En borgerrådgiver er en neutral og uafhængig person ansat af kommunalbestyrelsen til at rådgive og vejlede borgere i forhold til klagemuligheder og regler for sagsbehandling inden for områder, som kommunen er ansvarlig for.

Forsørgelse af det anbragte barn

Kommunen overtager den fulde forsørgelse af barnet eller den unge ved en anbringelse uden for hjemmet. Forældremyndighedsindehaveren kan ikke længere modtage børnebidrag eller børne- og ungeydelse.

Kommunen udbetaler **lommepenge** og **beklædningstilskud** til barnet eller den unge.

Kommunen kan efter en konkret vurdering udbetale tilskud til særlige begivenheder, fx **gaver** ved konfirmation, dåb, fødselsdag, jul, eksamen.

Forældremyndighedsindehaveren kan søge om **kostpenge** til barnets forsørgelse under samvær.

Kilde: Vejledning til lov om særlig støtte til børn, unge og familier, pkt. 553.

Samvær under anbringelsen

Serviceovens § 71

- Barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk, herunder søskende, bedsteforældre, øvrige familiemedlemmer, venner m.v. under anbringelsen uden for hjemmet.
- Samvær med en hyppighed på en gang om måneden eller mere kan træffes af forvaltningen.
- Samvær med en hyppigheden på mindre end en gang om måneden sidestilles med en afbrydelse af kontakten, og kan træffes af Børn & Unge-udvalget.
- Samvær som er støttet kan træffes af forvaltningen.
- Samvær som er overvåget kan træffes af Børn & Unge-udvalget.
- Afgørelser om samvær kan påklages til Ankestyrelsen.

Der er hjælp at hente på FBU-LINIEN

Åben, anonym tlf. rådgivning

70 27 00 27

Mandag	10-13 og 16-20
Tirsdag	10-13
Torsdag	10-13 og 16-20